

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum 27 februari 2020
Betreft Vragen van het lid Popken (PVV) aan de staatssecretaris van Defensie
over het bericht dat 'de JSF wederom Teleurstelt'

Onze referentie

BS2020002372

Afschrift aan

de Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen van het lid Popken (PVV) aan de staatssecretaris van Defensie over het bericht dat 'de JSF wederom teleurstelt'. Deze vragen werden ingezonden op 4 februari 2020.

DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE,

Drs. B. Visser

Antwoorden op vragen van het lid Popken (PVV) aan de Staatssecretaris van Defensie over het bericht dat de JSF wederom teleurstelt (ingezonden 4 februari 2020, kenmerk 2020Z01957).

1.

Bent u bekend met het bericht 'F-35's Gun That Can't Shoot Straight Adds to Its Roster of Flaws'?¹

Ja.

2.

In hoeverre klopt deze berichtgeving? Kunt u aangeven of, en zo ja welke, gevolgen dit heeft voor Defensie (zoals o.a. extra kosten en veiligheidsgevaar)? Bent u bereid om -in geval van extra kosten- deze kosten te verhalen op de fabrikant? Zo nee, waarom niet?

Zoals reeds aan uw Kamer gemeld bij de beantwoording van de Kamervragen over de twintigste voortgangsrapportage project verwerving F-35 (Kamerstuk 26 488 nr. 455, vraag 96) zijn er op 29 april 2019 door het *Government Accountability Office* (GAO) tekortkomingen aan het boordkanon van de F-35A gemeld. Voor deze tekortkoming zijn reeds beheersmaatregelen getroffen om het risico terug te dringen. De genomen beheersmaatregelen brengen het gevaar voor de veiligheid terug naar waarden die acceptabel zijn in de militaire luchtvaart. De beperking heeft geen effect op de inzetbaarheid van de Nederlandse vloot.

Het JPO treft samen met de fabrikant Lockheed Martin maatregelen om de tekortkomingen aan het boordkanon te verhelpen. Indien aan deze vervolgcycli kosten zijn verbonden, zal het JPO dit namens de partners met de fabrikant Lockheed Martin opnemen.

3.

Kunt u een limitatief overzicht geven van alle tekortkomingen en (extra) kosten verband houdende met de vliegende Titanic, zodat de belastingbetaler eindelijk eens inzicht krijgt in het geld verspillende JSF-programma? Zo nee, waarom niet?

Een overzicht zoals gevraagd kan niet openbaar worden gemaakt. Deze informatie is geclassificeerd omdat het mogelijk inzicht geeft in de inzetbaarheid en slagkracht van de F-35.

4.

Deelt u de mening dat het JSF-programma een grote teleurstelling is en het geld veel beter besteed had kunnen worden aan grensbewaking, veilig materiaal en betere arbeidsvoorwaarden voor militairen? Zo nee, waarom niet?

Zoals ik uw Kamer heb geïnformeerd middels de antwoorden op de feitelijke vragen naar aanleiding van de twintigste voortgangsrapportage project Verwerving F-35 op 17 september jl. (Kamerstuk 26 488 nr. 451), merk ik graag

---

¹ www.bloomberg.com/news/articles/2020-01-30/f-35-s-gun-that-can-t-shoot-straight-adds-to-its-roster-of-flaws

op dat Defensie bij investeringen, in het belang van het personeel altijd het beste materiaal voor de beste prijs voorstaat.

De verwerving van de F-35 betekent een aanzienlijke versterking van de krijgsmacht en verschaft onze militairen het beste materieel voor de uitoefening van hun grondwettelijke taken, zoals o.a. de bewaking van het Nederlandse luchtruim, inzet bij conflictsituaties en de bestrijding van een breed scala aan dreigingen.

Zoals ook aangegeven in het DMP-D Document Vervanging F-16 (kenmerk 2014D46793) wil Nederland met de F-35 zes missietypen veilig en effectief kunnen uitvoeren. De kandidatenvergelijking in 2008 heeft aangetoond dat de F-35 het meest geschikt is om alle zes missietypen uit te kunnen voeren..

**5.
Kunt u bovenstaande vragen apart en tijdig beantwoorden, ook indien
samenhang bestaat tussen de vragen? Zo nee, waarom niet?**

Ja.